

Реферат
на кваліфікаційну (магістерську) роботу
**«Особливості розвитку психологічних механізмів подолання професійних
труднощів у педагогічних працівників»**
здобувачки вищої освіти другого (магістерського) рівня
спеціальності 053 Психологія

Води Аліни Юріївни

Обсяг роботи – 115 с. **Кількість таблиць** – 10 табл. **Кількість рисунків** – 3 рис. **Список використаних джерел** – 72 найменувань, з них 6 – іноземною мовою.

Об'єкт дослідження – психологічні механізми подолання професійних труднощів у педагогічних працівників.

Предмет дослідження – особливості розвитку психологічних механізмів подолання професійних труднощів у педагогічних працівників.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати і емпірично встановити особливості розвитку психологічних механізмів подолання професійних труднощів у педагогічних працівників, розкрити психологічні умови їх розвитку.

Завдання дослідження: дослідити основні підходи до визначення поняття «професійні труднощі», передумови їх виникнення та наслідки для педагогічної діяльності; розкрити структуру та види професійних труднощів у педагогічній діяльності; здійснити класифікацію психологічних механізмів подолання професійних труднощів у педагогічних працівників, виокремити систему чинників їх активізації; дослідити особливості розвитку психологічних механізмів подолання професійних труднощів у педагогічних працівників різних вікових груп та чинники, які впливають на даний феномен; розробити психологічні рекомендації щодо оптимізації психологічних механізмів подолання професійних труднощів у педагогічних працівників.

Методи дослідження: теоретичні (теоретичний аналіз та синтез, систематизація, порівняння і узагальнення даних наукових джерел, метод моделювання); емпіричні методи (спостереження, бесіда, анкетування, тестування, стандартизовані методики); методи обробки та інтерпретації даних (метод описової статистики, кількісні та якісні із застосуванням методів математичної статистики); вивчення та систематизація методів, засобів та прийомів психологічного навчання.

Теоретичне значення результатів дослідження полягає в тому, що здійснено цілісний аналіз основних підходів до вивчення сутності психологічних механізмів подолання професійних труднощів; здійснено їх класифікацію; підібрано та проаналізовано систему чинників, які впливають на розвиток психологічних механізмів подолання професійних труднощів у педагогічних працівників; розроблено психологічні рекомендації щодо оптимізації психологічних механізмів подолання професійних труднощів у педагогічних працівників.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що розроблені психологічні рекомендації можуть бути використані при розробці програм психологічної підтримки педагогів, у системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, для профілактики професійного вигорання та підвищення психологічної стійкості. Апробований у дослідженні методичний інструментарій може стати основою моніторингу рівня розвитку психологічних механізмів подолання професійних труднощів у педагогічних працівників.

Висновки. Дослідження підтвердило, що професійні труднощі педагогів виникають через дисбаланс між завданнями та ресурсами, зумовлюючись об'єктивними та суб'єктивними чинниками. Класифікація механізмів подолання охоплює проблемно- та емоційно-орієнтовані стратегії, копінг-ресурси та механізми захисту. Емпіричне вивчення виявило чітку вікову динаміку: молоді спеціалісти схильні до невротичності та уникнення, педагоги середнього віку – до товариськості та адаптивності, а досвідчені фахівці – до високої стресостійкості та зрілих механізмів захисту. Кореляційний аналіз виявив сильний позитивний зв'язок між товариськістю та адаптаційними можливостями, негативну кореляцію між невротичністю та адаптацією, позитивний зв'язок врівноваженості зі стресостійкістю та саморегуляцією. На основі результатів розроблено систему рекомендацій та тренінгову програму, спрямовану на розвиток стресостійкості, саморегуляції та конструктивного копінг-ресурсу.

Ключові слова та словосполучення: професійні труднощі, психологічні механізми подолання, копінг-стратегії, психологічний захист.